

Etnosemiootika kujunemine

Semiootika oli pärast John Locke'i kakssada aastat sügavkülmutatud olekus [---] ja alles 19. sajandi lõpu poole ilmus lõpuks C. S. Peirce, mõnevõrra hiljem oli vaja Ferdinand de Saussure'i töö tulemusena [---] astuda esile modernse keeleteaduse ühel suurimal figuuril Roman Jakobsonil, et, olles läbi vaadanud semiootika distsipliini ning seostanud üksteisega Peirce'i ja Saussure'i pärandi, võiksid hakata moodustuma ühinemise piirjooned [---], kirjutas ühes oma artiklis Umberto Eco (1977a: 116), kes on tänapäeval modernsete semiootikauuringute üks juhtkuju. Tõepoolest on märgiteadus mitte ainult üle elanud sajandipikkuse kangestuse, vaid näib ka, et see on asunud ennenägematule arengule.

Selle kõige uuema tõusulaine üks tähtis tulemus on etnosemiootika, mille väljakujunemise ajalugu vaatleme käesoleva lühikese peatüki raames. Niisugune ajalooline ülevaade tuleb paratamatult visandlik, sest valida on ju tohutult suure materjali hulgast, peale selle on see mingil määral subjektiivne, sest on vaja otsustada, keda ja missuguseid töid peame sel teadusalal määravaks. Nende ridade kirjutaja on varem katsetanud etnosemiootika algusajaloo rekonstrueerimist (Hoppál 1977b),¹ ja püüab nüüd jätkata, täiendades seda peamiste suundumuste tutvustamisega. Kuna etnosemiootika termin sündis Euroopas, tegeleme kõigepealt Euroopa algatustega, siis nõukogude kultuurisemiootikaga, mis on enim tuntud Tartu-Moskva semiootikakoolkonnana ja lõpuks ameerika semiootilise antropoloogiaga. Ungari etnosemiootika ajalugu käsitleb eraldi peatükk.

¹ Nõukogude etnosemiootikast vt Hoppál 1977c; ungari eelkäijatest Hoppál 1976.

Etnosemiootika

Mihály Hoppál

<http://www.folklore.ee/ri/pubte/ee/sator/sator7/>

ISBN 978-9949-490-26-4

Tartu 2012

Trükis ilmunud: Mihály Hoppál. Etnosemiootika. SATOR 7.

Tartu 2008

Tõlge: Eda Pomozi

Korrektuur: Nikolay Kuznetsov

Toimetanud: Mare Kõiva, Asta Niinemets

Küljendus: Liisa Vesik

Kujundus: Andres Kuperjanov

HTML: Diana Kahre

Originaal:

Hoppál Mihály *Etnoszemiotika*

Debrecen 1992

Sarjas Sator 2008. a ilmunud eestikeelset trükist toetas Eesti

Kultuurkapital ja Eesti Folkloori Instituut, EKM FO, SF

0030181s08

E-raamatu valmimist toetas: EKRM04-29 Eesti keele,

kultuuri ja folkloori kasutusvaldkondade laiendamise ja folkloori

tutvustamine elektroonilistel infokandjatel.

© 2012 EKM Teaduskirjastus & Eesti Folkloori Instituut

EKM FO rahvausundi ja meedia töörühm